

Sygn. akt VI U 1072/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2016 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: S. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 15 lutego 2016 r., znak: (...)

w sprawie: S. L.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu S. L. prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2016 roku;

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;

III zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego S. L. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn.akt VIU 1072/16

UZASADNIENIE

* * * * * (...)_01

[Przewodniczący 01:24:56.341] 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po rozpoznaniu wniosku S. L. z dnia 1 lutego 2016 roku odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury. Powołując się na artykuł 184 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na paragraf 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze organ rentowy wskazał, iż przyczyną odmowy przyznania świadczenia było to, iż do dnia 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony nie osiągnął 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku okresy nie..., nieskładkowe ubezpieczonego 1 miesiąc, 17 dni, okresy składkowe ubezpieczonego 24 lata, 4 miesiące i 9 dni, stażu sumarycznego dwu..., 24 lata, 5 miesięcy, 26 dni. Natomiast staż pracy w szczególnych warunkach wyniósł według ustaleń organu rentowego dwadzieścia jed..., na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 21 lat 2 miesiące i 17

dni. Organ rentowy wskazał również w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, iż przy obliczaniu okresu składkowego i nieskładkowego do dnia 1 stycznia 1999 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresu wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców ubezpieczonego od 31 stycznia 1972 roku do 2 lipca 1974 roku, ponieważ w tym okresie ubezpieczony uczęszczał do szkoły ponadpodstawowej, do której dojeżdżał. Zdaniem organu rentowego trudno dać wiarę, aby ubezpieczony wykonywał dodatkową pracę w gospodarstwie rolnym przez 8 godzin dziennie. W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony wniesionym przez pełnomocnika ubezpieczonego domagano się zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury zgodnie z wnioskiem. W uzasadnieniu powoływano się na to, iż w okresie od (...)roku, czyli od ukończeniu przez, ukończenia ubezpieczonego szesnastego roku życia do 2 lipca 1974 roku ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, a po doliczeniu tego okresu do okresów składkowych i nieskładkowych, jako okresu uzupełniającego ubezpieczony na dzień 1 stycznia legitymował się wymaganym ogólnym okresem uprawniającym do emery..., stażem emerytalnym, ogólnym okresem uprawniającym do nabycia prawa do emerytury. W uzas..., w uzasadnieniu odwołania podkreślano także, iż podczas nauki ubezpieczony nie mieszkał w internacie. Przez cały okres szkoły dojeżdżał codziennie do B.. Swoje obowiązki z miejsca zamieszkania swoje obowiązki pracy w gospodarstwie rolnym wykonywał zarówno przed szkołą jak i po przyjeździe do domu po szkole. A praca w gospodarstwie rolnym rodziców miała charakter stały i była wykonywana przez ubezpieczonego przez cały okres zamieszkiwania u nich. Ubezpieczony wskazywał także, iż wykonywał codzienną pracę przy gospodarstwie rolnym rodziców samodzielnie oraz ze swoją matką lub młodszą o 3 lata siostrą. I że praca ta z pewnością wynosiła co najmniej 4 godziny dziennie, a w okresie wakacyjnym przez cały dzień ubezpieczony pracował. Powoływano się także na to, iż ojciec ubezpieczonego uległ wypadkowi komunikacyjnemu, posiadał drugi stopień inwalidztwa. Mał trwały uraz głowy i trudności w poruszaniu się, dlatego też ubezpieczony musiał pracować w gospodarstwie rodziców co najmniej połowę dobowego wymiaru czasu pracy. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania powołując argumentacją przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i dodatkowo wskazując, iż ubezpieczony udowodnił wymagany okres pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy argumentował, iż trudno uznać, iż praca ubezpieczonego miała stały i codzienny charakter, ponieważ ubezpieczony dojeżdżał do szkoły ponadpodstawowej w B.. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje: Ubezpieczony S. L. urodzony pier..., (...)roku w dniu 1 lutego 2016 roku złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. o emeryturę. Nie było sporu między stronami, iż ubezpieczony wiek 60 lat ukończył w dniu (...)roku oraz że nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Sporną okolicznością nie było także to, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony legitymował się okresem pracy w szczególnych warunkach wynoszącym 21 lat 2 miesiące i 17 dni. Ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach w Zakładach (...) w B.. Następnie w Przedsiębiorstwie Państwowym, następnie w spółce akcyjnej w okresie od 3 lipca 1974 roku do 31 grudnia 2001 roku, a także później aż do 2014 roku w Z..., w spółkach powstałych na bazie majątku tych Zakładów (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i w UCR (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Ten ostatni pracodawca wystawił ubezpieczonemu świadectwo pracy z dnia 12 sierpnia 2014 roku spełniające wszystkie warunki formalne i potwierdzające, iż w okresie od 3 lipca 1974 roku do 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienie polegające na, czy prace polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano - re..., montażowe i budowlano - remontowe na oddziałach będących w ruchu, których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku. Ubezpieczony w lat..., wykonywał pracę na stanowisku ślusarza do 31 grudnia 1994 roku, a do 31 grudnia 2008 roku na stanowisku starszego ślusarza. Prace te wymienione były, zostały w Wykazie A Dziale XIV pod pozycją 25 punktu 1, Wykaz A stanowiący załącznik do powołanego Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dziennik Ustaw z 1983 roku numer 8 pozycja 43 z późniejszymi zmianami oraz prace te wymienione zostały także w załączniku numer A do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego numer 7 z 7 lipca 1987 roku w Zarządzeniu Resortowym - Dziennik Urzędowy Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego numer 4. Spór w niniejszej sprawie dotyczył, zatem kwestii legitymowania się przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia tysiąc dziewięćset osiem..., tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego pier..., dziewiętego roku ogólnym stażem emerytalnym wymaganym do nabycia prawa do emerytury. Przy omawianiu tej przesłanki nabycia prawa do emerytury wskazać należy, iż ubezpieczony zgodnie z artykułem 184 ustępem 1 i artykułem 32 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien legitymować się co najmniej 25-letnim stażem emerytalnym. Zgodnie z artykułem

184 ustępe 1 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2016 roku pozycja 887 z późniejszą zmianą, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w artykule 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie Ustawy osiągnęli: Po pierwsze, okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz po drugie okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w artykule 27 ustępe 2 i artykułu 184 stwierdza, że emerytura, o której mowa w ustępie 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu Państwa. Artykuł 27 powołanej Ustawy emerytalnej w ustępie 1 mówi o wieku emerytalnym wy..., wynoszącym 20 lat - dla kobiet i 25 lat - dla mężczyzn. Potwierdzają to także przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdzie w paragrafie 3 i 4 wspomina się, iż za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej wymaganym okresem zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat - dla kobiet i 25 lat - dla mężczyzn liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Paragraf 4 ustępe 1 tego Rozporządzenia wskazuje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat - dla kobiet i 60 lat...

[Koniec 01:37:58.204] PLX821543_02

[Przewodniczący 01:37:58.528] Dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, czyli te 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Rozważając spor..., mię..., sporną między stronami kwestię ogólnego stażu wymaganego na dzień 1 stycznia 1999 roku do nabycia prawa do emerytury, wskazać należy także na unormowania artykułu 10-go ustępu 1-go punktu 3-go Ustawy emerytalnej. Zgodnie z tym przepisem przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy traktując z zastrzeżeniem artykułu 56-go, jak okresy składkowe, między innymi przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16-go roku życia. Jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe ustalone na zasadach określonych w artykule 5-ym, od 5-go do 7-go są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Przy wykładni tego przepisu podkreśla się, iż w judykaturze, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na Rolnicze Ubezpieczenie Społeczne domowników, to jest przed 1 stycznia 1983 roku, przesądza o wystąpieniu 2-ch okoliczności. Po pierwsze, wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej domownika z artykułu 6-go punktu 2-go Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz po drugie, czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, to jest minimum 4 godziny dziennie. Tak wy..., między innymi wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 stycznia 1996 roku sygnatura akt III AUr 833/95 opublikowany w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego z 1998 roku w Zeszycie 4-ym pod pozycją 15-tą, czy też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 1997 roku w sprawie II UKN 96/96 opublikowane, opublikowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 1997 roku numer 23 pozycja 473. Czy też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 1998 roku II UKN 433/97 opublikowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego Izbie Administracyjnej Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 1998 roku numer 22 pozycja 668. Wypływające z lektur tych orzeczeń wnioski sprowadzają się, pozwalają na uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym także wówczas, gdy praca ta faktycznie nie była codziennie wykonywana, lecz wnioskodawca gotów był tę pracę codziennie wykonywać w wymiarze co najmniej 4-ch godzin dziennie, to jest był dyspozycyjny w tym zakresie. W praktyce oznacza to konieczność zamieszkiwania wnioskodawcy co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego. Z oczywistych względów kryterium tym zazwyczaj nie będzie odpowiadała praca domownika, to jest najczęściej dziecka rolnika, które uczyło się w szkole położonej w innej miejscowości, niż miejscowość gospodarstwa rolnego. Tym niemniej w orzecznictwie podkreśla się również, że praca w gospodarstwie rol..., rolnym rodziców nie jest wykluczona, jeżeli rzeczywiście ubezpieczony taką pracą mógł wykonywać przynajmniej w wymiarze minimum 4-ch godzin dziennie i taką pracę

wykonywał. Nawet wtedy, gdy uczył się w szkole położonej poza miejscowością zamieszkania. Jeżeli, o tym wszystkim decydują konkretne okoliczności sprawy. Na podstawie dowodów z przesłuchania ubezpieczonego S. L. oraz dowodów z zeznań świadków W. G., C. K. i A. L., jak również dowodów z dokumentów zebranych w aktach organu rentowego oraz dokumentów nades..., z akt rentowych ojca ubezpieczonego E. L., Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony taką pracę rzeczywiście w wymiarze co najmniej 4-ch godzin dziennie wykonywał. Przede wszystkim pracował on co najmniej 4-y godziny dziennie, a w czasie prac polowych i zniw, gdy nie chodził do szkoły nawet przez cały dzień, pracował przy pracach polowych, obrządku zwierząt. Gospodarstwo rolne rodziców ubezpieczonego położone w miejscowości G. miało powierzchnię 4 hektary. W 1974 roku zostało też powiększone do 6-u hektarów. Jak wynikało z zeznań świadka siostry ubezpieczonego W. G.. W gospodarstwie tym było do 10-ciu sztuk trzody chlewnej, 2 krowy, 1 koń, także kilka sztuk bydła, tak zwanej jałowizny. Był, był również drób. Od..., ubezpieczony dojeżdżał do szkoły 12 kilometrów do B.. Jeździł autobusem. Nie była to znaczna odległość między miejscem zamieszkania ubezpieczonego a szkołą, bo odległość ta wynosiła 12 kilometrów i ubez..., okoliczność ta wskazuje, iż ubezpieczony miał możliwość wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców co najmniej 4 godziny dziennie. Co istotniejsze ojciec ubezpieczonego w 1964 roku uległ wypadkowi komunikacyjnemu w wyniku, której stał się na stałe inwalidą II-jej grupy i nie mógł pracować w gospodarstwie rolnym rodziców, a w okresie, którego spór dotyczył od 3 lipca tysiąc dziewięćset siedemdziesiąt..., przepraszam od (...)roku do 2 lipca 1974 roku ubezpieczony faktycznie w gospodarstwie rolnym mógł pracować tylko ubezpieczony i jego matka, albowiem siostra była o 3 lata młodsza i w (...) roku ukończyła dopiero 13 lat. Zważyć, zatem należy na te okoliczności, które w sposób jednoznaczny w ocenie Sądu wskazują na konieczność wykonywania przez ubezpieczonego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców o powierzchni 4-ch hektarów, praktycznie zdolne do pracy w tym gospodarstwie były tylko 2 -ie osoby ubezpieczony, który ukończył 16-ty rok życia (...)i matka ubezpieczonego. Mając na względzie zasady doświadczenia życiowego, które wskazują, jak zresztą zebrany materiał dowodowy również na to, iż w 70-tym, od 72 do 74 roku gospodarstwo rolne rodziców ubezpieczonego nie było zmechanizowane i większość prac wykonywanych było ręcznie, między innymi przy cięciu śruty dla zwierząt, przy wyrzucaniu obornika, czy przy przygotowaniu pozostałej karmy dla zwierząt, jak również przy koszeniu zboża kosą ubezpieczony niewątpliwie zdaniem Sądu Okręgowego, jak wskazuje zebrany w sprawie materiał dowodowy pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w powyższym okresie co najmniej 4 godziny dziennie. Zważyć przy tym należy, iż okres brakujący ubezpieczonemu do uzupełnienia ogólnego stażu emerytalnego w celu nabycia prawa do emerytury wynosił tylko 6 miesięcy i 4 dni. Zatem taki okres ubezpieczony niewątpliwie przepracował w gospodarstwie rolnym rodziców co najmniej 4 godziny dziennie. Zebrany w sprawie materiał dowodowy był w ocenie Sądu Okręgowego jednoznaczny i dawał podstawy do ustaleń, o których przed chwilą mówiono. Zatem ubezpieczony spełnił wszystkie warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury. Złożył wniosek o świadczenie, ukończył 60 lat z dniem (...), nie był członkiem, nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 roku posiadał co najmniej 25 lat ogólnego stażu emerytalnego, uzupełnianie..., uzupełnionego okresem pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz legitymował się co najmniej 15-to letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Dlatego na podstawie artykułu 477 ze znacznikiem 14 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego, w związku z powołanymi przepisami prawa materialnego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1-go dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek. W punkcie drugim wyroku Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Na podstawie artykułu 118-go ustęp 1 a Ustawy emerytalno-rentowej, albowiem istotne dla rozstrzygnięcia sporu okoliczności ustalane były na podstawie dowodów, których organ rentowy nie mógł przeprowadzić w postępowaniu administracyjnym, na przykład zeznania świadków, jak również na podstawie dowodów z dokumentów zebranych chociażby w aktach rentowych ojca ubezpieczonego. Natomiast w punkcie 3-im wyroku Sąd na podstawie artykułu 98 paragraf 1 i paragraf 3 Kodeksu postępowania cywilnego, w związku z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, na podstawie paragrafu 9-go ustępu 2-go tego Rozporządzenia zasądził od strony spór wygrywającej koszty zast..., poniesione koszty zastępstwa prawnego według stawki minimalnej. Na tym ogłoszenie uzasadnienia zakończono. To wszystko, dziękuję bardzo.

[